

DOI: <https://doi.org/10.32820/2074-8922-2024-82-117-123>
УДК 378.11

УПРАВЛІНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

© Ковальська В.С., Огрисько О.Г.

Українська інженерно-педагогічна академія

Інформація про автора

Ковальська Вікторія Сергіївна: ORCID: 0000-0003-0552-026X; viki-555@ukr.net; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти; Українська інженерно-педагогічна академія; вул. Університетська 16, м. Харків, 61003, Україна.

Огрисько Олег Григорович: ORCID: 0009-0004-1397-7088; marinna2002.07@gmail.com; аспірант; Українська інженерно-педагогічна академія; вул. Університетська 16, м. Харків, 61003, Україна.

У статті доведено необхідність володіння магістрами педагогічної освіти управлінською компетентністю в контексті активних змін національної освітньої системи, вимог ефективного використання ресурсів та впровадження інноваційних підходів в умовах турбулентного освітнього середовища, актуалізації нематеріального виробництва в сучасному інформаційному суспільстві. За результатами дослідження управлінську компетентність магістрів педагогічної освіти визначено як інтегровану якість особистості, яка включає сукупність знань, умінь, навичок та особистісних якостей, необхідних для успішного управління освітнім процесом на різних рівнях, впровадження інноваційних педагогічних технологій із метою досягнення якісних результатів у навчанні та розвитку здобувачів. Виокремлено структуру управлінської компетентності магістрів педагогічної освіти, яку утворюють такі компоненти: когнітивний (система знань, яку має опанувати здобувач освіти: сучасних теорій та практик управління в освіті, основ фінансового менеджменту, стратегічного планування; методів оцінки якості навчання та використання цих даних для вдосконалення управлінських рішень, практичних методів ефективного управління в умовах невизначеності, сучасних підходів та методів управління якістю освіти), діяльнісний (система комунікативних і організаційних умінь, що забезпечують здатність здобувачів освіти реалізувати ефективну управлінську діяльність), особистісний (професійна мотивація, професійно-ціннісна орієнтація, комплекс управлінських рис та якостей, серед яких адаптивність, ініціативність, творчість, енергійність, мобільність, прагнення до успіху, емоційний інтелект, готовність до змін, стратегічне мислення, самовдосконалення, толерантність, урівноваженість, відповідальність). Установлено важливість інтеграції процесу формування управлінської компетентності у професійну підготовку магістрів педагогічної освіти, що позитивно впливатиме на її якість.

Ключові слова: магістри педагогічної освіти, управлінська компетентність, професійна підготовка, компоненти управлінської компетентності, управлінська діяльність, когнітивний компонент, діяльнісний компонент, особистісний компонент.

V. Kovalskaya, O. Ohryzko "Management competence as a determinant of professional training of pedagogical education masters"

The article proves the need for masters of pedagogical education to possess management competence in the context of active changes in the national education system, requirements for effective use of resources and the introduction of innovative approaches in the turbulent educational environment, actualization of intangible production in the modern information society. According to the results of the study, the management competence of masters of pedagogical education is defined as an integrated personality quality, which includes a set of knowledge, abilities, skills and personal qualities necessary for the successful management of the educational process at various levels, the introduction of innovative pedagogical technologies in order to achieve high-quality results in training and development of students. The structure of management competence of masters of pedagogical education is singled out, which consists of the following components: cognitive (a system of knowledge that students must master: modern theories and practices of management in education, the basics of financial management, strategic planning; methods of assessing the quality of education and using these data to improve managerial decisions, practical methods of effective management in conditions of uncertainty, modern approaches and methods of managing the quality of education), activity (a system of communicative and organizational skills that ensure the ability of students

to implement effective management activities), personal (a set of managerial traits and qualities, including adaptability, initiative, creativity, energy, mobility, desire for success, emotional intelligence, readiness for change, strategic thinking, self-improvement, tolerance, balance, responsibility). The importance of integrating the process of formation of management competence into the professional training of masters of pedagogical education, which will have a positive effect on its quality, has been established.

Keywords: master of pedagogical education, management competence, professional training, components of management competence, management activity, cognitive component, activity component, personal component.

Актуальність дослідження і постановка проблеми. Сучасне освітнє середовище формується під впливом глибоких трансформацій та викликів, які охоплюють не лише сферу освіти, а й соціокультурний, технологічний та економічний контекст. Упровадження новітніх технологій, глобалізація та зростаючі вимоги до якості освіти ставлять перед педагогами нові завдання, вимагаючи від них не лише педагогічних, а й управлінських навичок. Зростаюча складність управління освітніми закладами потребує наявності в педагогів глибокого розуміння управлінських процесів, стратегій та методів. Від їхньої ефективності залежить якість навчання та розвиток здобувачів освіти, а також здатність закладів освіти адаптуватися до змін у суспільстві та технологічному прогресі.

Сучасні заклади освіти потребують кваліфікованих фахівців, які були б здатні ефективно керувати процесами навчання, впроваджувати інноваційні педагогічні практики та забезпечувати освітній процес відповідно до сучасних вимог. Таким чином, формування управлінської компетентності в магістрів педагогічної освіти є критично важливим для подальшого розвитку освітніх систем та забезпечення їхньої відповідності сучасним вимогам.

Проте, незважаючи на важливість управлінської компетентності для магістрів педагогічної освіти, існує потреба в більш детальному аналізі цього поняття та його компонентів. Основні питання, що виникають і вимагають подальшого дослідження, включають розуміння того, як впливає управлінська компетентність магістра педагогічної освіти на якість навчання та успішність здобувачів, які конкретні навички та якості є ключовими для успішного управлінського лідерства в освітньому закладі, а також які стратегії та підходи можуть бути ефективними в розвитку управлінської компетентності магістрів педагогічної освіти.

Аналіз досліджень та публікацій. Аналіз наукової літератури засвідчує сталий

інтерес дослідників до особистості педагога, спроможного задовольнити всі виклики сьогодення. Так, обґрунтуванню компетентнісної парадигми як основи їхньої професійної підготовки присвячено роботи багатьох науковців (Т.Браже, Л.Бачієвої, Н.Брюханової, І.Гришиної, О.Коваленко, А.Кириченко, В.Кричевського). В останні роки також актуалізується інтерес до проблеми управлінської компетентності фахівців педагогічної галузі. Дослідження, проведені в цій сфері, розкривають різноманітні аспекти управлінської діяльності педагогів та її вплив на процес навчання та розвитку здобувачів. Один із напрямів досліджень полягає у вивченні конкретних навичок та компетентностей, які необхідні для успішного управління освітнім процесом. Наприклад, дослідження фокусуються на розумінні ролі лідерства, комунікаційних навичок, стратегічного планування та прийняття рішень у контексті педагогічного керівництва (Н.Болгарін, А.Болдвін, Д.Виханський, В.Веснін, А.Кальянов, Н.Мараховська). Інші дослідження зосереджені на вивченні взаємозв'язку між управлінською компетентністю педагогів та результатами навчання здобувачів. Ці дослідження демонструють, що ефективне управління освітнім процесом може сприяти покращенню академічних досягнень здобувачів, їх соціальному та емоційному розвитку (О.Борисюк, Д.Козлов, Р.Костенко). Крім того, значну увагу приділяється дослідженням стратегій та підходів до розвитку управлінської компетентності педагогів. Ці дослідження розглядають ефективні методи навчання та підготовки, вплив менторства та професійного розвитку на формування управлінських навичок, а також оцінюють результативність різних програм підвищення кваліфікації у цій галузі (В.Андрущенко, А.Збруєва, О.Олексієнко, А.Розказов, В.Стрельников). Усе це підкреслює важливість подальшого дослідження цієї галузі та розробки програм та стратегій, спрямованих на

підвищення рівня управлінської компетентності магістрів педагогічної освіти.

Постановка завдання. Метою цієї роботи є визначення суті й структури управлінської компетентності магістрів педагогічної освіти й виокремлення теоретичних передумов її формування у процесі професійної підготовки цих фахівців.

Виклад основного матеріалу. Інтенсифікація процесів реформування національної освітньої системи обумовлює потребу в компетентних педагогах, адже саме ці фахівці забезпечують успіх усіх освітніх реформ, є рушійною силою створення якісної нової системи освіти, генераторами нових ідей удосконалення освітнього й управлінського процесів. Саме тому наукова спільнота активізувала дослідження в напрямі визначення вимог до професійної підготовки магістрів педагогічної освіти, зокрема й у напрямі формування в них управлінської компетентності.

Управлінська компетентність у педагогічній літературі розглядається з різних перспектив, що відображається в різноманітності підходів до її розуміння та визначення. Поглиблений аналіз наукових джерел [1, 3, 7, 10, 12] дозволяє виокремити декілька основних напрямів та концепцій у цій сфері.

Перший підхід полягає в розгляді управлінської компетентності як набору специфічних навичок та вмінь, необхідних для успішного керівництва освітнім процесом. Зокрема, в цьому контексті акцентується на розвитку лідерських якостей, стратегічного мислення, комунікативних навичок та здатності до прийняття ефективних управлінських рішень.

Інший підхід визначає управлінську компетентність як комплексну систему знань, вмінь та якостей, які дозволяють педагогам ефективно управляти освітнім процесом та впроваджувати інноваційні педагогічні практики. Цей підхід зазначає важливість емоційного інтелекту, системного мислення та здатності до адаптації до змін.

Крім того, у педагогічній літературі можна відзначити підхід, згідно з яким управлінська компетентність розглядається як соціокультурний феномен, що визначається контекстом освітньої системи та вимогами суспільства до педагогів.

Отже, аналіз різних підходів до розуміння управлінської компетентності в педагогічній літературі демонструє

багатогранність цього поняття та важливість розгляду його як комплексного феномену, що враховує як особистісні якості педагога, так і особливості закладу освіти та сучасні вимоги до освіти. Тому управлінська компетентність педагогів є ключовим фактором у забезпеченні якісної освіти та успішного функціонування освітніх закладів. Вона дозволяє педагогам ефективно реагувати на виклики та зміни у сучасному освітньому середовищі та досягати високих результатів у розвитку здобувачів.

Таким чином, проведений аналіз наукових праць дозволив визначити управлінську компетентність педагога як інтегровану якість особистості, яка включає сукупність знань, вмінь, навичок та особистісних якостей, необхідних для успішного управління освітнім процесом на різних рівнях, впровадження інноваційних педагогічних технологій із метою досягнення якісних результатів у навчанні та розвитку здобувачів. Ця компетентність включає в себе лідерські якості, стратегічне мислення, комунікативні навички, вміння ефективно управляти ресурсами та розвивати власний професійний потенціал. Вона є важливим чинником успішного функціонування освітніх закладів та забезпечення якості освіти.

Також наш науковий пошук було спрямовано на визначення структурних компонентів дослідженого феномену. У цьому контексті заслуговує на увагу дослідження Д. Козлова [5], де деталізовано структуру управлінської компетентності викладача у вигляді позиційно-ціннісного, когнітивно-операційного, аналітико-рефлексивного компонентів. Позиційно-ціннісний компонент відображає сформованість інтегральних професійно значущих особистісних якостей, серед яких професійна мотивація, професійно-педагогічна спрямованість, професійно-ціннісна орієнтація і педагогічні здібності. Когнітивно-операційний компонент включає систему знань про управління як одного з напрямів діяльності викладача; про педагогічний менеджмент; про способи професійного самовдосконалення, а також навички самопрезентації. Аналітико-рефлексивний компонент відображає вміння здійснювати педагогічний аналіз ресурсів; вміння планувати освітній процес від кінцевої мети; вміння його організувати, здійснювати та проаналізувати; вміння проектувати цілі для студента і для викладача; вміння вибрати стратегічний напрямок і форми діяльності для професійного зростання; здатність до

постійного професійного вдосконалення, володіння прийомами аналізу і узагальнення власного досвіду [5, с. 163].

І. Аннікова обґрунтовує і характеризує структуру управлінської компетентності педагога, що включає мотиваційний, когнітивний, діяльнісний компоненти [2, с. 30]. П.Олешко, Н.Кінах у структурі управлінської компетентності керівника закладу освіти виокремлюють економічний, маркетинговий, планово-прогностичний, стратегічний, організаційний, контрольний, інформаційно-аналітичний компоненти [11, с. 119].

О. Шестопалюк виокремлює такі напрями управлінської діяльності викладача: діагностичний, прогностичний, організаторський, комунікативний, мотиваційний, порівняльно-оцінний, емоційно-вольовий, гностичний. На цій підставі визначає такі основні функціональні компоненти управлінської компетентності викладача: когнітивний, організаційний, комунікативний і рефлексивний. Автором трактовано когнітивний компонент як управлінське педагогічне мислення; системність, повнота, ґрунтовність управлінських знань у сфері освіти та здатність їх застосовувати при вирішенні професійних завдань; спроможність генерувати інноваційні ідеї. Організаційний компонент визначає здатність викладача реалізувати завдання освітнього процесу, стимулювати навчальну діяльність здобувачів, забезпечувати сприятливі умови для їхнього особистісно-професійного становлення, реалізувати навички самоменеджменту. Комунікативний компонент забезпечує вплив на думки і поведінку суб'єктів педагогічного процесу, продуктивну взаємодію в управлінській діяльності, толерантне сприйняття здобувачів і колег, формування команди однодумців. Рефлексивний компонент відображає адекватну самооцінку і самоаналіз управлінської діяльності, здатність до професійної саморегуляції; корекцію власної поведінки і діяльності [14, с. 5].

Порівняльний аналіз представлених підходів до структуризації дослідженого феномену, узагальнення отриманих результатів уможливило презентувати власне бачення структури управлінської компетентності магістрів педагогічної освіти за рахунок виокремлення таких її компонентів, як когнітивного, діялісного, особистісного.

Так, когнітивний компонент передбачає наявність у магістрів педагогічної освіти

системи знань щодо основних теорій та практик управління в освіті (включаючи принципи організаційного управління, планування, контролю та оцінки); основних правових норм і положень, які стосуються управління освітніми закладами та освітніми програмами; основних принципів фінансового управління в освітніх установах, включаючи бюджетування, фінансовий звіт та контроль; методів оцінки якості навчання та використання цих даних для вдосконалення управлінських рішень; практичних методів ефективного управління в умовах невизначеності; сучасних підходів та методів управління якістю освіти; процесів розробки стратегічних планів та їх впровадження для досягнення мети та місії закладу освіти; основних принципів взаємодії між учасниками освітнього процесу та методів вирішення конфліктів.

Діяльнісний компонент включає сукупність умінь щодо формування та мотивування команди для досягнення спільних цілей; ефективної комунікації зі здобувачами, колегами, стейкхолдерами та іншими зацікавленими особами; конструктивного вирішення конфліктів між суб'єктами освітнього процесу; створення та підтримки сприятливої для навчання атмосфери в закладі освіти; планування та впровадження нових освітніх технологій та методик для підвищення якості навчання; розробки стратегічних планів для розвитку освітнього закладу або освітньої програми з урахуванням поточних тенденцій та потреб стейкхолдерів; аналізу успішності навчання, здоров'я та безпеки здобувачів, а також інших ключових показників для прийняття обґрунтованих управлінських рішень; ефективної співпраці з громадськими організаціями, бізнес-спільнотою та іншими стейкхолдерами для покращення якості освіти.

Особистісний компонент визначає ціннісне ставлення до управлінської діяльності, потреби й мотивацію щодо виконання фахівцем комплексу управлінських дій, що забезпечують ефективність закладу освіти, а також сукупність професійно важливих якостей, серед яких адаптивність, ініціативність, творчість, енергійність, мобільність, прагнення до успіху, емоційний інтелект, готовність до змін, стратегічне мислення, самокерованість та саморозвиток, толерантність, урівноваженість, професійна відповідальність, лідерські якості, системність мислення, етичність.

Формування означених компонентів управлінської компетентності уможливлено за рахунок використання у професійній підготовці магістрів педагогічної освіти різноманітних методів та стратегій, що сприяють підготовці майбутніх педагогічних лідерів. Аналіз педагогічної практики [4, 6, 8, 9, 13] дозволив виокремити серед таких:

1. Практичний досвід та стажування. Освітні програми включають практику та стажування в закладах освіти, зокрема їх адміністративних підрозділах. Цей підхід дозволяє майбутнім педагогам отримати практичний досвід управлінської діяльності та спостерігати за роботою досвідчених керівників.

2. Курси та семінари з управління. У рамках магістерських програм реалізуються курси та семінари з управлінської діяльності, де здобувачі вивчають теорії управління, а також аналізують сучасні тенденції та стратегії керівництва в освіті.

3. Рольові ігри та кейси. Використання рольових ігор та кейс-стаді в освітньому процесі дозволяє магістрам відчувати себе на місці керівника та зрозуміти складнощі та виклики, з якими вони можуть зіткнутися в майбутньому.

4. Менторство та практичне керівництво. Важливим елементом формування управлінської компетентності є менторство та практичне керівництво з боку досвідчених керівників, які надають поради, діляться досвідом та надають підтримку в процесі навчання.

5. Інтердисциплінарний підхід. Формування управлінської компетентності передбачає використання інтердисциплінарного підходу, що охоплює знання з різних галузей науки, таких як педагогіка, психологія, соціологія, економіка та інші.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. П. Система управлінських компетенцій викладача: світоглядний фундамент дослідження / В. П. Андрущенко, Г. О. Нестеренко // Управлінські компетенції викладача вищої школи : матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (14–15 берез. 2013 р.). – Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. – С. 10–13.

2. Аннікова І. П. Процесна модель професійної діяльності викладача ВНЗ / І. П. Аннікова // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди». – 2012. – Додаток 1 до Вип. 27, т. 9 : Темат. Вип. «Вища освіта України в контексті інтеграції до Європейського освітнього простору». – С. 23–32.

3. Борисюк О. М. Сутність та структура управлінської компетентності керівника / О. М.

6. Навчання за проектною методикою. Проектне навчання дозволяє здобувачам вирішувати реальні проблеми, пов'язані з управлінням закладом освіти чи певними аспектами освітньої діяльності. Цей підхід сприяє розвитку креативності, аналітичних навичок та здатності до прийняття рішень.

Таким чином, проведена робота дозволила сформулювати такі **висновки**. Управлінська компетентність магістрів педагогічної освіти є ключовим елементом їхньої підготовки до професійної діяльності. Визначено, що ця компетентність включає в себе такі ключові аспекти, як лідерство, стратегічне мислення, комунікативні навички, управлінські вміння та рефлексію, що схарактеризовано у відповідності до виокремлених компонентів (когнітивного, діяльнісного, особистісного). Аналіз методів та підходів до підвищення рівня управлінської компетентності показав, що існують різноманітні можливості для підготовки магістрів до ефективної реалізації управлінської діяльності. Зокрема, використання проектного навчання, менторства, тренінгів, рольових ігор, кейсів позитивно впливатиме на формування означеної компетентності. Отже, формування управлінської компетентності магістрів педагогічної освіти є складним та багатограним процесом, який вимагає поєднання теоретичних знань із практичним досвідом та розвитку особистісних якостей.

Перспективи подальших досліджень.

Перспективними напрямками проведеного дослідження є теоретичне обґрунтування й розроблення моделі формування управлінської компетентності магістрів педагогічної освіти у процесі їхньої професійної підготовки.

Борисюк // Проблеми екстремальної та кризової психології. – 2014. – Вип.16. – С. 11–21.

4. Дудник Н. Формування управлінської компетентності майбутнього менеджера освіти як педагогічна проблема / Н. Дудник // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – 2016. – Вип. 55. – С. 246–252.

5. Козлов Д. О. Сутнісні складові сформованості управлінської компетентності викладача вищої школи у процесі магістерської підготовки / Д. О. Козлов // Наукові записки кафедри педагогіки. – 2014. – № 37. – С. 158–167.

6. Кондур О. Управлінська компонента професійної компетентності фахівця в освітній системі / О. Кондур // Витоки педагогічної майстерності. – 2018. – № 21. – С. 95–99.

7. Костенко Р. В. Управлінська компетентність як складова професійної

компетентності педагога / Р. В. Костенко // Нове покоління вчителів для української школи: виклики і досягнення : зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (30 квіт. 2021 р.). – Одеса : Астропринт, 2021. – С. 34-38.

8. Левицька Л. Формування управлінської компетентності як цінності майбутнього викладача вищої школи / Л. Левицька // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогіка». – 2021. – № 1(13). – С. 39–43.

9. Маторін Є. Б. Способи формування управлінської компетентності майбутнього вчителя / Є. Б. Маторін // Science and Education a New Dimension : Pedagogy and Psychology. – 2013. – № 7. – С. 119-121.

10. Олексієнко О., Розказов А. Розвиток управлінської компетентності здобувачів вищої освіти / О. Олексієнко, А. Розказов // Духовність особистості: методологія, теорія і практика. – 2021. – № 1, т. 1. – С. 125–137.

11. Олешко П. М. Структура управлінської компетентності керівника освітнього закладу в системі післядипломної педагогічної освіти / П. М. Олешко, Н. В. Кінах // Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки». – 2019. – Вип. 9 (38). – С.113–132.

12. Сбруєва А. А. Компетентності викладача вищої школи як менеджера інновацій / А. А. Сбруєва, О. Г. Козлова // Управлінські компетенції викладача вищої школи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (14–15 берез. 2013 р.). – Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. – С. 29–31.

13. Стрельников В. Ю. Перспективи розвитку магистратури зі спеціальності «Педагогіка вищої школи» для закладів вищої кооперативної освіти в Україні / В. Ю. Стрельников // Забезпечення наступності змісту в системі ступеневої вищої та післядипломної освіти: українські традиції та європейська практика : зб. наук. пр. 1-го Всеукр. наук.-метод. семінару (29 жовт. 2010 р.). – Хмельницький : Поліграфіст-2, 2011. – С. 36–39.

14. Шестопалюк О. В. Управлінська компетентність викладача: зміст і структура / О. В. Шестопалюк // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2013. – Вип. 34. – С. 3–5.

References

1. Andrushchenko, VP & Nesterenko, HO 2013, 'Systema upravlinskykh kompetentsii vykladacha: svitohliadni fundament doslidzhennia' [*The system of management competencies of a teacher: a worldview basis for research*], *Upravlinski kompetentsii vykladacha vyshchoi shkoly : materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*, pp. 10–13.

2. Annikova, IP 2012, 'Protsesta model profesiinoi diialnosti vykladacha VNZ' [*Process model of university teacher's professional activity*], *Humanitarnyi visnyk DVNZ «Pereiaslav-Khmelnytskyi derzhavnyi pedahohichniy universytet imeni H.S. Skovorody»*, Dodatok 1 do no. 27, tom IX (42), pp. 23–32.

3. Borysiuk, OM 2014, 'Sutnist ta struktura upravlinskoj kompetentnosti kerivnyka' [*Essence and structure of management competence of a corporate executive*], *Problemy ekstremalnoi ta kryzovoi psykholohii*, no. 16, pp. 11–21.

4. Dudnyk, N 2016, 'Formuvannia upravlinskoj kompetentnosti maibutnoho menedzhera osvity yak pedahohichna problema' [*Formation of management competence of future education manager as a pedagogical problem*], *Psykholoho-pedahohichni problemy silskoi shkoly*, no. 55, pp. 246-252.

5. Kozlov, DO 2014, 'Sutnisni skladovi sformovanosti upravlinskoj kompetentnosti vykladacha vyshchoi shkoly u protsesi mahisterskoj pidhotovky' [*The essential components of the forming management competence of a higher education teacher in the process of master's training*], *Naukovi zapysky kafedry pedahohiky*, no. 37, pp. 158–167.

6. Kondur, O 2018, 'Upravlinska komponenta profesiinoi kompetentnosti fakhivtsia v osvitnii systemi' [*Management component of professional competence for specialists in the educational system*], *Vytoky pedahohichnoi maisternosti*, no. 21, pp. 95–99.

7. Kostenko, RV 2021, 'Upravlinska kompetentnist yak skladova profesiinoi kompetentnosti pedahoha' [*Management competence as a component of a teacher's professional competence*], *Nove pokolinnia vchyteliv dlia ukrainskoi shkoly: vyklyky i dosiahnennia : zb. tez dopovidei Vseukr. naukovopraktych. onlain-konferentsii*, pp. 34-38.

8. Levytska, L 2021, 'Formuvannia upravlinskoj kompetentnosti yak tsinnosti maibutnoho vykladacha vyshchoi shkoly' [*Formation of managerial competence as a value of a future higher education teacher*], *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriya «Pedahohika»*, no. 1(13), pp. 39–43.

9. Matorin, YeB 2013, 'Sposoby formuvannia upravlinskoj kompetentnosti maibutnoho vchytelia' [*Ways of forming the future teacher's management competence*], *Science and Education a New Dimension : Pedagogy and Psychology*, no. 7, pp. 119-121.

10. Oleksienko, O & Rozkazov, A 2021, 'Rozvytok upravlinskoj kompetentnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity' [*Development of management competence of higher education students*], *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka*, no. 1 (100), Tom 1, pp. 125-137.

11. Oleshko, PM & Kinakh, NV 2019, 'Struktura upravlinskoj kompetentnosti kerivnyka osvitnoho zakladu v systemi pislidyplomnoi pedahohichnoi osvity' [*The structure of management competence of the head of an educational institution in the system of postgraduate pedagogical education*], *Visnyk pislidyplomnoi osvity. Seriya «Pedahohichni nauky»*, no. 9(38), pp. 113-132.

12. Sbruieva, AA & Kozlova, OH 2013, 'Kompetentnosti vykladacha vyshchoi shkoly yak menedzhera innovatsii' [*Competencies of a higher education teacher as an innovation manager*], *Upravlinski kompetentsii vykladacha vyshchoi shkoly :*

materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, pp. 29–31.

13. Strelnikov, VYu 2011, 'Perspektyvy rozvytku mahistratury zi spetsialnosti «Pedahohika vyshchoi shkoly» dlia zakladiv vyshchoi kooperatyvnoi osvity v Ukraini' [*Prospects for the development of a Master's Degree in higher education pedagogy for higher cooperative education institutions in Ukraine*], *Zabezpechennia nastupnosti zmistu v systemi*

stupenevoi vyshchoi ta pislidyplomnoi osvity: ukrainski tradytsii ta yevropeiska praktyka, pp. 36–39.

14. Shestopaliuk, OV 2013, 'Upravlinska kompetentnist vykladacha: zmist i struktura' [*Teacher's management competence: content and structure*], *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, no. 34, pp. 3-5.

Стаття надійшла до редакції 01.05.2024 р.